

—

—

—

—

กิตติกรรมประกาศ

คู่มือการพยาบาลฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากนางสาวสุจิตร์ กิจบัญชา พยาบาลชำนาญการพิเศษและผู้ตรวจการพยาบาล งานการพยาบาลรังสีวิทยา ที่เลี้ยงคู่มือที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่ ผู้จัดทำขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในโอกาสนี้

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์แพทย์หญิงจันจิรา เพชรสุขศิริ รังสีแพทย์ สาขาวิชารังสีรักษา ภาควิชารังสีวิทยา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล รองศาสตราจารย์พัสมณฑิ์ คุ้มทวีพร อาจารย์ประจำภาควิชาการพยาบาลรากฐาน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และนางพรพรรณ วนวโรดม พยาบาลชำนาญการพิเศษ และหัวหน้าหน่วยสอนสุขศึกษาฟื้นฟูสภาพผู้ป่วย มะเร็ง งานการพยาบาลรังสีวิทยา ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลศิริราช ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษาคู่มือการพยาบาล ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบ และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงคู่มือการพยาบาล

ขอขอบพระคุณนางสาวพรทิพย์ พานิชเจริญวงศ์ พยาบาลชำนาญการพิเศษและผู้ตรวจการพยาบาล คณะกรรมการตรวจสอบคู่มือการพยาบาล งานการพยาบาลรังสีวิทยา ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบเนื้อหา และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงคู่มือการพยาบาลฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล งานวิจัยและสารสนเทศการพยาบาล หัวหน้างานการพยาบาลรังสีวิทยา โรงพยาบาลศิริราช ตลอดจนพยาบาลทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกและให้กำลังใจตลอดมา

สุดท้ายนี้ ผู้จัดทำคู่มือขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดาที่ให้ความรักและความห่วงใย ขอบคุณครอบครัวที่เป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลือตลอดมา ประโยชน์ที่ได้จากคู่มือการพยาบาลฉบับนี้ ผู้จัดทำขอมอบแด่บุพการี คณาจารย์ ผู้ให้การสนับสนุนและผู้ป่วยมะเร็งทุกท่าน

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญภาพ	จ
สารบัญแผนภูมิ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ	1
1.2 วัตถุประสงค์	3
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
1.4 ขอบเขต	3
1.5 คำจำกัดความ	4
บทที่ 2 บทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบ	5
2.1 บทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบของตำแหน่ง	5
2.2 ลักษณะงานที่ปฏิบัติ	5
2.3 โครงสร้างฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลศิริราช	16
2.4 โครงสร้างงานการพยาบาลรังสีวิทยา	17
2.5 โครงสร้างหอผู้ป่วย 72 ปีชั้น 6 ตะวันออก	18
บทที่ 3 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรคมะเร็งแพร่กระจายมาที่กระดูก พยาธิสรีรภาพ และการรักษา	19
3.1 กายวิภาคและสรีรวิทยาของมะเร็งแพร่กระจายมาที่กระดูก	19

3.2	พยาธิสภาพและพยาธิกำเนิดโรค	23
3.3	อาการและอาการแสดง	28
3.4	การตรวจวินิจฉัยโรคมะเร็งแพร่กระจายมาที่กระดูก	31
3.5	การรักษาแบบประคับประคองอาการ	33
	3.5.1 การรักษาด้วยวิธีการฉายรังสีหรือรังสีรักษา	33
	3.5.2 การรักษาด้วยวิธีการผ่าตัด	38
	3.5.3 การรักษาด้วยยาฮอร์โมน	38
	3.5.4 การฉีดสารกัมมันตรังสี	39
	3.5.5 การรักษาด้วยวิธีให้ยา Bisphosphonates	39
	3.5.6 การรักษาด้วยวิธี Vertebroplasty และ Kyphoplasty	39
3.6	การดูแลแบบประคับประคองอาการ	39
3.7	ผลข้างเคียงและภาวะแทรกซ้อนของการฉายรังสี	51
บทที่ 4	บทบาทของพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยโรคมะเร็งแพร่กระจายมาที่กระดูก	56
	การพยาบาลและกรณีศึกษา	
4.1	การพยาบาลผู้ป่วยมะเร็งแพร่กระจายมาที่กระดูก	57
4.2	การพยาบาลผู้ป่วยก่อนการฉายรังสี	65
4.3	การพยาบาลผู้ป่วยขณะการฉายรังสี	70
4.4	การพยาบาลผู้ป่วยภายหลังการฉายรังสี	78
4.5	กรณีศึกษา	83
บทที่ 5	ปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการแก้ไขปัญหา	112
	บรรณานุกรม	116
	ภาคผนวก	124
	ก ประวัติผู้จัดทำคู่มือการพยาบาล	125
	ข จดหมายเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ	126

สารบัญภาพ

รูปภาพ	หน้า
รูปภาพที่ 1	8
<p>ป้ายสัญลักษณ์ Fall ที่ประกอบด้วยรูปกระดูก กล่องข้อความตำแหน่งของร่างกายที่มีภาวะ bone metastasis และเลือกข้อความจำกัด activity</p>	
รูปภาพที่ 2	25
<p>กลไกการแพร่กระจายของเซลล์มะเร็งมาที่กระดูก</p>	
รูปภาพที่ 3	26
<p>ชนิดรอยโรคของมะเร็งแพร่กระจายมาที่กระดูก</p>	
รูปภาพที่ 4	27
<p>การแพร่กระจายของเซลล์มะเร็งมาที่กระดูกทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกระดูกแบบ Osteolytic lesion และ Osteoblastic lesion</p>	
รูปภาพที่ 5	44
<p>Decompression exercise</p>	
รูปภาพที่ 6	44
<p>Shoulder press</p>	
รูปภาพที่ 7	44
<p>Head press</p>	
รูปภาพที่ 8	44
<p>Leg legthener</p>	
รูปภาพที่ 9	45
<p>Leg press</p>	
รูปภาพที่ 10	46
<p>ท่าทางการเคลื่อนไหวขณะดำเนินกิจกรรมประจำวันที่ถูกต้อง</p>	
รูปภาพที่ 11	47
<p>การช่วยเหลือผู้ป่วยจากเตียงไปนั่งรถเข็น</p>	
รูปภาพที่ 12	48
<p>การยกและเคลื่อนย้ายผู้ป่วยที่ช่วยเหลือตัวเองได้น้อยขึ้นเปลบนอน</p>	

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิ	หน้า
แผนภูมิที่ 1 แนวทางการพยาบาลผู้ป่วยมะเร็งเรื้อรังแพร่กระจายมาที่กระดูกระยะก่อนการรักษา ด้วยการฉายรังสี	69
แผนภูมิที่ 2 ประวัติสุขภาพในครอบครัว (แผนผังเครือญาติ)	85

